

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

27. februar - 4. mart 2016. godine

Bilten broj 10/2016

Sadržaj:

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Smena direktora EPS-a.....	3
Izbor i nadzor	4
Otvoreni podaci.....	5
Rebalans zbog komarca	6
Javni partneri i tajne koncesije.....	7
Mediji	9
Koliko će Srbiju koštati novi izbori	9

Aktivnosti

U protekloj nedelji programski direktor TS Nemanja Nenadić učestvovao je na sastanku sa članovima spoljnopolitičkog komiteta francuskog parlamenta. Francuske parlamentarce je, između ostalog, zanimao uticaj evropskih integracija na borbu protiv korupcije u Srbiji, a Nenadić je ukazao da taj potencijal nije iskorišćen i naveo moguće razloge za to. On je takođe ukazao da borbu protiv korupcije treba ceniti na osnovu rezultata pre nego na osnovu utisaka o postojanju političke volje, a da su ti rezultati daleko, ne samo od očekivanja, već i od planova koje je donela aktuelna Vlada. U tom pogledu, naročito su ilustrativni podaci o sprovođenju antikorupcijske strategije i akcionog plana.

Nenadić je u prošloj nedelji prisustvovao i Regionalnoj konferenciji o izgradnji integriteta u nabavkama za potrebe sistema odbrane. On je govorio o rizicima korupcije u javno-privatnim partnerstvima, a u drugom delu i o učešću civilnog društva u primeni zakona o javnim nabavkama, pri čemu je predstavio iskustva u primeni instituta građanskog nadzornika, i [preporuke TS za izmenu propisa](#). Na konferenciji se, pored ostalog, moglo čuti i da se u Sloveniji više uopšte ne koriste poverljive nabavke u oblasti odbrane.

Na konferenciji "Ka većoj transparentnosti i jasnim kriterijumima za zapošljavanje u javnom sektoru" Nenadić je ukazao na slučajeve iz nedavne prakse TS koji ilustruju ovaj problem (npr. odgovor Ministarstva zdravlja u vezi sa izjavom ministra o zapošljavanju doktora „na konkursu, a ne preko veze“, iz koga se vidi da Ministarstvo ne poseduje podatke o broju stvarno zaposlenih u zdravstvenim ustanovama, već samo o odobrenjima za zapošljavanje, niti proverava način zapošljavanja; kršenje pravila o sprovođenju konkursa za izbor direktora JP).

Saradnik TS Zlatko Minić u Leskovcu se sastao sa predstavnicima gradskih opština, opština i gradova sa juga Srbije. Na sastanku je predstavljeno istraživanje transparentnosti lokalne samouprave. Predstavnici opština su izneli probleme sa kojim se susreću, kako one tehničke, tako i sa brojem ljudi, ali su izrazili spremnost da rade na unapređenju transparentnosti, a time i na poboljšanju indeksa LTI. LTI i Antikorupcijsko savetovalište su bili tema i sastanka sa predstavnicima nevladinih organizacija U Leskovcu. Saradnik TS Rade Đurić prethodno je u prostorijama Centra za edukaciju razgovarao sa građanima koji su želeli da iznesu svoja iskustva sa korupcijom ili probleme za koje veruju da su posledica korupcije. Poseta Leskovcu rezultirala je sa šest novih slučajeva za Antikorupcijsko savetovalište ALAC. Ukupno je tokom protekle sedmice bilo 49 poziva (0800 081 081), mejlova (ts@transparentnost.org.rs) i drugih kontakata sa Savetovalištem.

Saradnica TS Miša Bojović prisustvovala je debati "Briselski sporazum, između stvarnosti i medija" koju je organizovao BIRODI.

TS je svom internet sajtu objavila sedam tekstova, a na [Facebook stranici](#) 12 tekstova, komentara, linkova. Na [Tviteru](#) @TransparencySer ima 5.150 pratilaca.

Preosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Smena direktora EPS-a

4. mart 2016.

Iako su mediji izneli niz mogućih razloga za smenjivanje direktora EPS-a Aleksandra Obradovića, zvanična odluka, niti obrazloženje, još se ne mogu naći ni u Službenom glasniku ni na sajtu Vlade Srbije. Ono što upada u oči jeste da je Obradović smenjen dan pre početka primene novog Zakona o javnim preduzećima, koji je malo izmenio proceduru za razrešenje direktora JP. I stari i novi zakon propisuju da predlog za razrešenje mora biti obrazložen, sa precizno navedenim razlozima zbog kojih se predlaže razrešenje, ali imaju fluidnu odredbu koja osnivaču ostavlja prostor da relativno lako ostvari svoju nameru o smeni. To je situacija u kojoj se utvrdi da direktor "deluje na štetu JP kršenjem direktorskih dužnosti, nesavesnim ponašanjem ili na drugi način". Ono u čemu se razlikuju novi i stari zakon, jeste odredba koja se primenjuje od 4. marta i po kojoj se obrazloženi predlog za razrešenje dostavlja direktoru, koji ima 20 dana da se izjasni o razlozima zbog kojih se razrešenje predlaže. Pošto je ovo izbegnuto, postupak razrešenja je znatno ubrzan.

Do objavljivanja odluke i obrazloženja može se nagađati o razlozima, ali treba ukazati da zakoni (i stari i novi) kao glavni razlog za razrešenje, i to kao imperativni a ne fakultativni, navode "nestručno, nesavesno obavljanje dužnosti i postupanje suprotno pažnji dobrog privrednika i ozbiljne propuste u donošenju i izvršavanju odluka i organizovanju poslova u javnom preduzeću", zbog koje je "došlo do znatnog odstupanja od ostvarivanja osnovnog cilja

poslovanja javnog preduzeća, odnosno od plana poslovanja javnog preduzeća".

Čak i ako Vlada objavi obrazloženje za razrešenje, i u njemu, pored eventualnog pozivanja na ovu odredbu zakona, precizira šta se stavlja na teret direktoru, to javnosti neće pomoći da utvrdi u kojoj meri odgovornost leži na direktoru, koliko na nadzornom odboru, a koliko na samoj vladi koja je davala saglasnosti na programe poslovanja. Naime, plan poslovanja, odnosno Godišnji program poslovanja JP EPS za 2016. godinu, (kao ni program za 2015) nisu objavljeni na sajtu EPS-a. U postupku usvajanja novog Zakona o javnim preduzećima, Transparentnost Srbija je predlagala da se uvede obaveza da osnivač (Vlada u ovom slučaju) objavljuje agregatne podatke o svim javnim preduzećima (što bi uključivalo u planove, i izveštaje o ispunjavanju planova), ali taj predlog nije usvojen. Jedino što znamo je da je Program EPS-a za 2016. Nadzorni odbor ovog preduzeća usvojio tek 19. februara 2016. godine, a da je Vlada na njega dala saglasnost dan kasnije.

Mediji su kao "razloge" za razrešenje direktora navodili kupovinu dva audiija "u vreme štednje" i povećanje plata radnicima. Podaci o povećanju

plata morali bi da budu vidljivi u tromesečnim izveštajima o radu, ali ti izveštaji nisu vidljivi na sajtu. Kupovina novih vozila morala bi da se nađe u planovima, koje pak odobravaju nadzorni odbor i vlada, tako da je upitno da li bi ovde moglo biti reči o odgovornosti samo direktora.

Neki mediji su, međutim, podsetili i da je MMF ukazao na kašnjenje u restrukturiranju Elektroprivrede Srbije, odnosno, kako je to Fiskalni savet ogoljeno predstavio, kašnjenje sa smanjenjem broja zaposlenih. I ta mera morala je da se nađe u godišnjem planu (koji usvaja nadzorni odbor, a na koji saglasnost daje Vlada). Ako je, kao što mediji pišu, "premijer Vučić i ranije izjavljivao da Vlada nije bila zadovoljna kako je Obradović sprovodio plan reorganizacije EPS-a", postavlja se pitanje zbog čega se odmah nije postupilo po zakonu koji propisuje da se u tom slučaju (znatno odstupanje od plana poslovanja) direktor mora razrešiti. Najzad, u medijima se ponovo podseća na ranije objavljivane informacije - navodne zloupotrebe s javnim nabavkama, posebno strujomera, i uvoz uglja i drugo. To su, međutim, pitanja koja bi mogla da predstavljaju osnov za vođenje krivične istrage, a ne (samo) za razrešenje.

Najzad, vredi podsetiti na još jednu zanimljivost: iako su konkursi obavezni po zakonu iz 2012, EPS je bio jedno od retkih javnih preduzeća u kojem je on sproveden do kraja. U većini JP na republičkom nivou direktori su vršiocu dužnosti ili političari koji su postavljeni neposredno pre nego što su konkursi postali obavezni. S druge strane, u slučajevima gde su sprovedeni konkursi, došlo je do smene. Pored aktuelnog razrešenja direktora EPS-a, smenjen je i direktor „Resavice“. On je svega nekoliko meseci nakon što je izabran kao najbolji kandidat na konkursu uhapšen zbog optužbe za primanje mita.

Izbor i nadzor

3. mart 2016.

Da Skupština nije naročito agilna u pogledu nadzora nad Vladom i koji su razlozi za to, dobro je poznato – položaj zakonodavne grane vlasti, bez obzira na ovlašćenja, faktički je slabiji od izvršne. Takva situacija bi se mogla promeniti kada bi parlament tražio saveznike u nezavisnim državnim organima i u civilnom društvu. Međutim, često radi upravno suprotno. Novi primeri te vrste odnose se na izbor nedostajućih članova u dva državna organa.

Odbor Agencije za borbu protiv korupcije je već godinama nepotpun, što je otežalo i donošenje odluka u nekim bitnim slučajevima. Izbor člana Odbora na predlog Ombudsmana i Poverenika (Vida Petrović Škero) čeka već gotovo godinu dana. U međuvremenu su, nakon velikog kašnjenja, i novinarska udruženja predložila zajedničkog kandidata za članstvo u Odboru. Međutim, o ovim predlozima Skupština se nije izjašnjavala, a s obzirom na raspisivanje izbora, i neće još nekoliko meseci. Očigledno je da kandidatkinja Poverenika i Zaštitnika nije bilo po

volji skupštinskoj većini, ili makar znatnom broju poslanika u njoj (ili po volji nisu bili predlagači), pa predlog nije ni odbijen ni podržan, već su tražene „dodatne informacije“. Čini se da je predlog novinarskih udruženja u tom pogledu prošao kao „kolateralna šteta“.

Drugi primer se odnosi na izbor članova REM (bivši RRA, regulatorno telo za elektronske medije). Zakon je predvideo da i organizacije civilnog društva u složenom postupku mogu kandidovati neke od članova ovog tela. Nevladine organizacije su se ovaj put dobro pripremile za ove izbore, tako da je ishod bio da se na listi kandidata nađu osobe među kojima narodni poslanici iz vladajuće većine očigledno nisu imali svog favorita koji bi zatim bio izabran na sednici Skupštine. Umesto da ostave skupštinskom plenumu da ne pokloni poverenje nikome (za izbor je potrebno 126), čime bi svoje neslaganje sa kandidatima OCD učinili očiglednim (kao što su učinili u slučaju kandidata koje je predložila Skupština Vojvodine), ili da omoguće da makar neko od članova saveta REM ne bude po volji vlasti, izabравши nekog od kandidata, opredelili su se za najlošiju mogućnost. I pored toga što je postupak sproveden regularno, traženi su kvazipravni načini da se naknadno dovede u pitanje. Čak je pokušano i da se kroz autentično tumačenje promeni značenje zakonskih odredaba za ovaj jedan konkretan slučaj. Nakon takvog rasipanja energije, poslanici su na kraju odlučili da povuku predlog odluke iz skupštinske procedure.

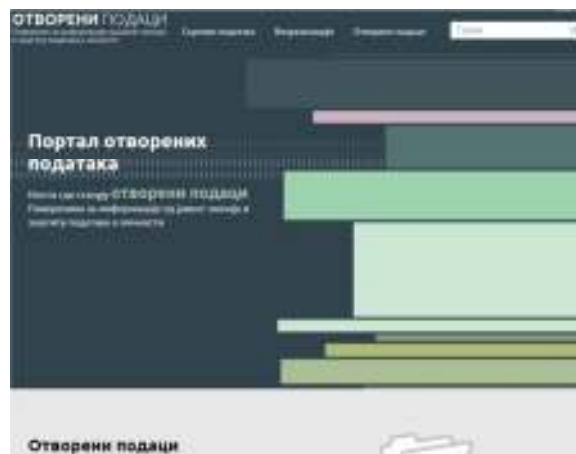
Parlament ima u rukama mehanizme za ukidanje privida i dekora postojanja mnoštva glasova i demokratskih institucija – izmene zakona, koji bi predvedli da će članove nezavisnih organa birati Vlada. A može, za promenu, da energiju koja se troši na

zaobilaznje postojećih zakonskih odredaba da iskoristi za njihovo sprovođenje i ostvarivanje svoje uloge – nadzora nad radom izvršne vlasti.

Otvoreni podaci

1. mart 2016.

Jedno od sredstava za bolju kontrolu vlasti, za koje se godinama zalažemo, a koje sve više postaje stvarnost, jeste i "otvorenost podataka" organa vlasti. Otvorenost o kojoj se ovde govori pre svega podrazumeva da podaci iz raznih baza podataka (registara, upisnika i slično) postaju dostupni tražiocima. Za razliku od koncepta gde su podaci iz tih baza i registara dostupni u formi izvoda, izveštaja i drugih dokumenata koje sam organ vlasti sačini, suština "otvorenih podataka" leži u mogućnosti da zainteresovani čitalac sam pretraži podatke i formira listu koja mu je potrebna.

To je i dobar način da se prevaziđu neki od poznatih izgovora za skrivanje informacija, kao što su, na primer, situacije kada organ tvrdi da "ne poseduje traženi podatak", samo zato što nikada nije kreiran dokument po kriterijumima koji zanimaju podnosioca zahteva, ili situacije kada tražilac informacija, suočen sa odgovorom iz prethodnog slučaja, zatraži kopiju cele baze

pa dobije odgovor da "zloupotrebljava pravo" zato što je traženje prekomerno.

Kao i u drugim slučajevima, da li će koncept "otvorenih podataka" zaživeti i koliko brzo, zavisi od toga koliko će brzo "otvoreni podaci" postati zakonska obaveza, ali i od efikasnosti nadzora te obaveze. Naravno, čitava stvar bi mogla da se razvija i brže ukoliko postoji "politička volja", bilo da je ona plod iskrenih namera, pritiska građana ili ubiranja političkih poena. Za sada, kao što je očekivano, među državnim organima prednjači Poverenik za informacije od javnog značaja (i zaštitu podataka o ličnosti), koji je predstavio nekoliko bitnih registara u mašinski čitljivom obliku. Ova novina je predstavljena [na konferenciji 29. februara](#).

[Edukacioni centar](#), u saradnji sa Poverenikom, uradio je vizuelizaciju pojedinih baza podataka kako bi građani, kao i svi drugi potencijalni korisnici, bolje razumeli informacije u posedu Poverenika.

Na veb adresama Poverenika otvorenipodaci.poverenik.rs i data.poverenik.rs trenutno je "otvoreno" 13 skupova podataka: katalog organa javne vlasti, žalbe iz oblasti prava na pristup informacijama, tužbe protiv Poverenika iz oblasti slobodnog pristupa informacijama, predlozi za izvršenje rešenja iz oblasti slobodnog pristupa, postupanje Poverenika po predstavkama, postupanje Poverenika po prosleđenom zahtevu, mere za unapređivanje javnosti rada, zahtevi za pristup informacijama podneti Povereniku, centralni registar - zaštita podataka o ličnosti, zahtev za promene u Centralnom registru, žalbe iz oblasti zaštite podataka o ličnosti, mišljenja iz oblasti zaštite podataka o ličnosti, nadzor nad sprovođenjem i izvršavanjem Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Na veb sajtu su i vizuelizacije zasnovane na otvorenim podacima Kataloga organa javne vlasti i žalbi iz oblasti prava na pristup informacijama i zaštite podataka o ličnosti.

Rebalans zbog komarca

29. februar 2016.

Ako [izjava ministra Vujovića](#) nije pogrešno preneti, onda će ovo biti prvi put nakon mnogih vanrednih izbora da se zbog njihovih troškova vrši rebalans budžeta. Naime, do sada se uvek finansiranje vanrednih izbora rešavalo izdvajanjima iz budžetske rezerve. Rebalans bi bio nužno rešenje jedino ako nije moguće prikupiti milijardu dinara u budžetsku rezervu sa drugih stavki, već je neophodno povećati budžetski deficit, što je malo verovatno. Zbog toga ostaje pitanje – da li je reč o grešci ili se takođe pripremaju promene nekih drugih, problematičnijih stavki budžeta, a troškovi vanrednih izbora se ističu u prvi plan.

Pored toga, izjava deluje malo kontradiktorno - izborni troškovi su "komarac" i njihovo (ne) održavanje ne predstavlja veliki trošak (uštedu), a zbog tog komarca se radi rebalans!?

Javni partneri i tajne koncesije

28. februar 2016.

Poštovanje zakona ne bi trebalo da je vest. U Srbiji, nažalost, jeste. Nepoštovanje zakona je postalo redovna praksa, primer za to daju i državni organi i javna preduzeća (kao što pokazuje primer na kraju ovog teksta), pa koristimo priliku da pohvalimo nešto što deluje kao pozitivan primer - najavu da će se raditi analiza na koji način treba dalje razvijati Aerodrom Nikola Tesla. Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture saopštilo je, naime, da je šest kompanija konkurisalo za konsultanta za razvoj Aerodroma. Zadatak konsultanta je da predloži Vladi Srbije da li je za razvoj najbolje javno-privatno partnerstvo, koncesija ili prodaja akcija.

Prethodnih par godina stizale su [kontradiktorne najave](#) o privatizaciji, strateškom partnerstvu, koncesiji za aerodrom, povremeno je izgledalo da je doneta politička odluka o modelu razvoja, pa je dobro pročitati da će Vlada pre odluke imati studiju koja bi trebalo da ukaže šta je najpovoljniji model. Nadamo se da će studija biti javna.

Zakon o JPP i koncesijama propisuje obavezu da se izradi analiza koja će utvrditi da li je JPP sa koncesijom najbolji način za postizanje željenog cilja. U skorijoj prošlosti bili smo, međutim

svedoci da se u velika javno-privatna partnerstva ulazilo bez primene odredbi Zakona o JPP zahvaljujući činjenici da su ugovori zaključivani na osnovu međudržavnog sporazuma (Beograd na vodi, na primer). O JPP se u prehodne dve godine političari mnogo govorili, ali se čini da pre toga nisu čitali Zakon koji propisuje kvalitetne antikorupcijske mehanizme, ali i složene i zahtevne procedure koje treba da zaštite pre svega javni interes.

Kada je pre dve godine najavljeno da će podzemne garaže u Beogradu biti građene po modelu javno-privatnog partnerstva, TS je postavila pitanje da li je izrađena studija koja je pokazala da je to najbolji model. Koliko je nerazumevanje koncepta JPP bilo, svedočila je tadašnja izjava gradskog menadžera Gorana Vesića da je besmisleno tražiti studiju kada je jasno da su Beogradu potrebna nova parking mesta. Vesić je u međuvremenu postao član Komisije za javno-privatna partnerstva, verujemo da je naučio šta je studija opravdanosti davanja koncesije. Ali, iako je još pre dve godine najavljeno da će do kraja 2014. početi gradnja četiri podzemne garaže a da će prethodni biti definisan najbolji model ulaska u javno-privatno partnerstvo, Komisija čiji je Vesić član do danas se nije izjašnjavala o tome projektu. Možemo se nadati da ovaj važan predkorak neće biti izostavljen, te da će, kao što je i najavljivano (i kao što zakon propisuje) partner biti odabran u otvorenom postupku, a ne u direktnom dogovoru iza zavese međudržavnog ugovora.

Razloga za brigu ima, ako ni zbog čega drugoga, a ono zbog slučaja kojim se bavi naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC): Parking servis [odbio je da dostavi podatke](#) o javno-privatnom partnerstvu zaključenom sa

privatnim partnerom, tvrdeći da je reč o ugovoru koji ima za predmet komercijalnu delatnost, odnosno da ga javno preduzeće nije zaključilo kao "organizacija kojoj je povereno vršenje javnih ovlašćenjaniti kao organ javne vlasti"!

Предмет: Одговор на поновљени Захтев за приступ информацијама од јавног значаја бр. 7/1224/15 од 02.12.2015. године

Поштовани,

Поводом Вашег Захтева за приступ информацијама од јавног значаја заведеног под бројем 7/1224/15 од 02.12.2015. године, у законском року Вам је достављен одговор бр. 16003 од 14.12.2015. године, са објашњењем због чега нисмо у могућности да Вам доставимо захтевану информацију.

Безано за Ваш поновљени захтев за доставу тражене информације, који сте нам упутили е-маилом дана 18.12.2015. године, у коме сте указали на разлоге због којих сматрате да Ђилас је незаконски ускраћивао информацију, објашњавали смо Вам да и даље остајемо придржавачем одговора.

Како што смо већем објашњавали, изаграмо да се информације у коме се економски издаци за нове функционере партизанске ЈПТ "Ларинг сервис" и Предузећа "Танк инжинџинг", поводом експлоатације парова у Ђилас Вешњиниј улози, не могу категорички информацијама од јавног значаја којом располаже орган јавне власти у смислу наведеног Закона, да би ипак могли бити доступни траженом информације.

Захтевана информација се односи на пословну складану ЈПТ "Ларинг сервис" и Предузећа "Танк инжинџинг" са својим уговором са својим Градоначелнику изјављујући како је приватно предузеће које не може бити, што као орган јавне власти, у вези са уговором који се предмет овог информације дужност, а не дужност управљачки делатно управљачком, па ипак и обавезу партизанске партизане у послову информације податка који се могу издати одговарајуће, а који представљају пословну Тајну.

Такође, ЈПТ "Ларинг сервис" није директан изворник буџетских средстава, а Финансијско министарство које ово Предузеће сачињава у складу са законом и који су доступни јавности, сачињава све релевантне податке о приходима, расходима и резултатима пословања.

На наведеном разлогот сматрамо да нисмо у обавези да Вам по поднетом захтеву доставимо захтевану информацију.

С поштовањем,

Љилас законито да решавање о захтевима на слободан приступ информацијама од јавног значаја

Po tom tumačenju nijedan ugovor o javno-privatnom partnerstvu ne bi bio dostupan javnosti jer sva imaju za predmet komercijalnu delatnost, što je osnovni razlog da privatni partner i uđe u posao. Čemu onda odredba o formiranju registra javnih ugovora, koji je konačno uspostavljen na Portalu javnih nabavki, gotovo pet godina nakon početka primene Zakona o JPP? Na portalu, pogađate, nema ugovora koji je zaključio Parkign servis.

Humani političari i surovi propisi

27. februar 2016.

Bivši gradonačelnik Dragan Đilas nije kažnjen sa 60.000 dinara jer je pomagao penzionerima i vaspitačicama, kako se sugeriše [u tekstu](#), već zbog toga što je to činio, kršeći propise. Nije pitanje koliko je neki potez popularan ili na prvi pogled deluje humano. Poštovanje zakona je ono na čemu počiva (ili bi bar trebalo da počiva)

država. Ako se uspostavi praksa nekažnjelog kršenja zakona iz "humanih razloga", ko će povući crtu i reći šta su humani razlozi, šta (predizborni) populizam, a šta eventualna loša namera, zloupotreba sredstava, upakovana u humanu oblandu? Na primer, da li su pomoć dobijali samo najsiromašniji penzioneri, a ne i drugi socijalno ugroženi građani, jer je PUPS bio partner u vlasti ili je to bio humani potez?

Ako neki propis nije dobar, treba ga promeniti, omogućiti da loše plaćeni vaspitači dobiju veće plate ili da siromašni penzioneri i svi drugi ugroženi građani dobiju socijalnu pomoć.

PRESUDA BIVSEM GRADONAČELNIKU Đilas kažnjen zbog pomoći penzionerima

8. 4. 2016. 11:27:26, 2016-04-08 11:27:26, 2016-04-08 11:27:26

Bivši gradonačelnik Beograda Dragan Đilas plaćen je kaznom od 60.000 dinara jer je 2016. isplaćivao penzije i vaspitačima penzionerima i pomoć plate vaspitačima.

Foto: Bivši gradonačelnik Beograda Dragan Đilas sa vaspitačima i penzionerima, u vreme kada je bio gradonačelnik.

Dragan Đilas je u vreme kada se ovo dešavalo bio jedan od najuticajnijih funkcionera vladajuće koalicije, i sigurno je mogao da inicira brzu izmenu propisa. I to da je isplata trudnicama, koju bivši gradonačelnik pominje, postala praksa na nivou cele države nije se desilo tako što je cela država odlučila da to čini mimo propisa, već su propisi promenjeni. Za razliku od ovog slučaja od pre pet godina, kada se Đilas kršenje propisa pravdao humanim razlozima, danas smo često svedoci da se [nakaradne odluke pravdaju nakaradnim tumačenjem propisa](#), što je jednako loše.

Mediji¹

Koliko će Srbiju koštati novi izbori

Al Jazeera, 3. mart 2016.

Premijer Srbije Aleksandar Vučić uputio je predsjedniku Tomislavu Nikoliću prijedlog za raspuštanje Narodne skupštine i raspisivanje izbora. "Vlada Republike Srbije smatra da je prva faza u uspostavljanju drugačije, moderne i uspješne Srbije okončana time što su u potpunosti stabilizovane ekonomske i političke prilike, te da je za obezbeđivanje evropskog životnog standarda i utvrđivanje jasnog i nedvosmislenog puta naše zemlje u budućnost potrebna nova snaga ujedinjene Srbije sa jasnim mandatom da se reforme završe i da omoguće našoj državi da bude na ulaznim vratima evropske porodice naroda. U skladu sa navedenim, Vlada Republike Srbije predlaže predsedniku Republike da raspusti Narodnu skupštinu i raspiše izbore za narodne poslanike", navedeno je u prijedlogu. Kao mogući datum održavanja izbora spominje se 24. april.

Sve se dešava u trenutku kada se potencira na štednji, smanjenju plata i penzija i najavljuju ozbiljne reforme, tako da mnogi opravdano postavljaju pitanje koliko će ovi izbori koštati Srbiju?

Izbori su proces koji donosi nova obećanja i očekivanja i koji košta. Dosadašnja iskustva pokazuju kako samo na one najdirektnije troškove, administraciju i štampanje izbornih listića odlazi blizu osam miliona eura. Budžetska stavka su i troškovi izborne kampanje. "Troškovi će sada biti nešto manji nego što su bili prethodnih godina. Verovatno oko pet miliona evra će biti izdvojeno za tu namenu", ističe Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija.

S druge strane, izbori su prilika da pojedini nezaposleni dođu do neke zarade. Za mesto posmatrača Agencije za borbu protiv korupcije i mesečnu naknadu od 370 do 550 eura konkurirala su 623 kandidata. Aktivnosti političara i stranaka tokom kampanje kontrolirat će 134 odabrana kandidata. "Visina neto

¹ <http://transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/press-clipping>

mesečne naknade za terenskog posmatrača jednaka je jednoj prosečnoj zaradi zaposlenih, za koordinatora 1,3, a za centralnog koordinatora sleduje iznos od jedne i po mesečne zarade", kazala je Katarina Klara Dakić iz Agencije za borbu protiv korupcije. I ovi troškovi ulaze u direktne budžetske rashode.

Međutim, svaka izborna kampanja donosi i posredne troškove - zastoj u radu državne administracije i nezaobilazni, sistemski skriveni, suvišni rashodi. U prijevodu - dodvoravanje biračima. "Tu dolaze u obzir razni vidovi socijalne pomoći, razni vidivi drugih oblika trošenja novca, subvencije, otvaranje gradilišta, neke pre vremene isplate, dodatna zapošljavanja u javnom sektoru", dodaje Nenadić.

Ekonomisti procjenjuju kako cjelokupan izborni proces državu košta blizu 25 miliona eura. Najviše koštaju propuštene prilike - 2015. godine je najavljivana kao godina reformskih procesa, koji zbog neminovnih otpuštanja zahtijevaju političku odlučnost i smjelost. "Trebalo je to da bude urađeno i u januaru. Takođe nije urađeno, što je i logično, ako je bilo verovati da će izbori biti krajem aprila. Niko to ne bi hteo da radi dva-tri meseca pre izbora, tako da će sve te nepopularne mere biti odložene za kasnije. Isto će biti i sa ovih deset velikih državnih preduzeća u restrukturiranju, u kojima radi 20.000 do 25.000 ljudi. Ništa neće biti rešeno do kraja maja, tako da sve se to nekako odlaže, a svako odlaganje ima svoju cenu, jer svaka godina znači još samo veće gubitke", izjavio je ekonomski analitičar Milan Ćulibrk.

